

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
ДЛЯ ВСТУПУ НА НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТІМ РІВНЕМ «МАГІСТР»
(на основі НРК6 та НРК7)

Спеціальність: 012 Дошкільна освіта

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма вступного випробування базується на освітньо-професійній програмі підготовки фахівців за освітнім ступенем «бакалавр» галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 012 Дошкільна освіта. Навчальна програма дисциплін циклу професійної та практичної підготовки, визначена навчальним планом, затверджена ректором державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського». Вона включає дисципліни, що входять до циклу професійної та практичної підготовки освітньо-професійної програми підготовки фахівців за освітнім ступенем «бакалавр» галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 012 Дошкільна освіта.

Вступні випробування призначені для визначення теоретичної та практичної підготовленості абітурієнтів до продовження навчання в магістратурі за освітньо-професійними програмами підготовки спеціалістів галузі знань 01 Освіта/Педагогіка зі спеціальності 012 Дошкільна освіта.

До участі у вступному випробуванні допускаються особи, які завершили навчання та здобули диплом бакалавра галузі знань 01 Освіта/Педагогіка зі спеціальності 012 Дошкільна освіта.

Мета вступного випробування – відбір абітурієнтів на навчання за рівнем вищої освіти другий (магістерський).

Вступне випробування проводиться у формі тестування.

Загальна характеристика програми вступного випробування

Програма вступного випробування включає:

1. Перелік розділів і тем.
2. Список літератури для підготовки до фахового випробування.
3. Критерії оцінювання знань, умінь та навичок абітурієнта.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

Дошкільна педагогіка

Дошкільна педагогіка як галузь педагогічних знань. Об'єкт, предмет, завдання дошкільної педагогіки. Основні поняття дошкільної педагогіки та їх специфічний зміст. Обґрунтування значення, місця і специфіки курсу «Дошкільна педагогіка» у загальному циклі педагогічних дисциплін. Значення дошкільного дитинства для розвитку особистості. Основні фактори розвитку дитини на етапі дошкільного дитинства.

Поняття «фізичне виховання», «фізичний розвиток», «фізична вдосконалість» та ін. Становлення системи фізичного виховання дітей дошкільного віку. Мета, завдання, зміст, методи, засоби, форми організації фізичного виховання дітей дошкільного віку. Поняття «розумовий розвиток»,

«розумове виховання», «сенсорне виховання» та ін. Становлення і розвиток теорії розумового виховання дітей. Сенсорне виховання як основа розумового виховання дітей дошкільного віку. Мета, завдання, зміст, методи, засоби, форми організації розумового виховання дітей дошкільного віку.

Поняття «моральний розвиток», «моральне виховання», «моральні цінності» та ін. Становлення і розвиток теорії морального виховання дітей. Мета, завдання, зміст, методи, засоби, форми організації морального виховання дітей дошкільного віку.

Поняття «трудове виховання», «види праці дітей» та ін. Становлення і розвиток теорії трудового виховання дошкільників. Мета, завдання, зміст, засоби, форми організації трудового виховання дітей дошкільного віку. Становлення різних видів праці дітей. Умови виховання дошкільників у праці.

Поняття «естетичний розвиток», «естетичне виховання» та ін. Становлення і розвиток теорії естетичного виховання дошкільників. Мета, завдання, зміст, методи, засоби, форми організації естетичного виховання дітей дошкільного віку.

Закономірності і структура освітнього процесу у ЗДО. Основні принципи організації освітнього процесу у ЗДО. Адаптація дітей до умов життя і виховання у закладі дошкільної освіти. Особливості виховання і навчання дітей різних вікових періодів. Своєрідність організації освітнього процесу у групах дітей раннього та молодшого дошкільного віку. Особливості розвитку і завдання виховання дітей середнього і старшого дошкільного віку. Організація освітнього процесу у середніх і старших групах ЗДО.

Поняття «дитяча гра», «провідний вид діяльності дитини», «предметно-ігрова діяльність», «творчі ігри», «режисерські ігри», «сюжетно-рольова гра», «театралізовані ігри», «будівельно-конструкційні ігри», «ігри з правилами», «дидактичні ігри», «рухливі ігри», «іграшка».

Гра – активний чинник виховання і розвитку культури дітей дошкільного віку. Гра – провідна діяльність дитини, в якій відбувається її психічний розвиток. Історичне походження ігрової діяльності. Теорії походження гри К. Гроса, Ф. Бойтендайка, Ж. Піаже та їх послідовників. Сучасні дослідження про роль гри у формуванні особистості дитини. Класифікація дитячих ігор. Творчі ігри дітей дошкільного віку, їх характеристика, типові особливості, структура, особливості керівництва ними у різних вікових групах ЗДО. Створення умов для розвитку творчих ігор. Ігри з готовим змістом і правилами, їх характеристика, типові особливості, структура, особливості керівництва ними у різних вікових групах ЗДО. Створення умов для розвитку ігор з правилами. Іграшка – найважливіший засіб розвитку гри. Історія іграшки як предмету мистецтва і засобу виховання. Різновиди іграшок. Педагогічні вимоги до іграшок. Використання іграшки в освітньому процесі. Краса і мудрість української народної іграшки.

Поняття «готовність дитини до шкільного навчання», «соціально-психологічна адаптація до школи». Прогресивні ідеї Я. А. Коменського, Н. Д. Лубенець, К. Д. Ушинського про підготовку дітей до школи. Дослідження цих проблем українськими педагогами і психологами: Т.Д. Кондратенко, В. К. Котирло, С. О. Ладивір, О. В. Проскура та ін. Загальна та спеціальна підготовка дітей до навчання у школі, її сутність та зміст. Різні підходи сучасних вчених щодо готовності дитини до шкільного навчання. Готовність дитини до шкільного навчання як мета взаємодії закладу дошкільної освіти, сім'ї та школи. Особливості виховної і навчальної роботи в старших групах ЗДО. Основні завдання наступності в роботі ЗДО і школи. Наступність у формах і методах навчання. Форми зв'язку ЗДО та школи. Взаємодія вихователя і сім'ї на сучасному етапі. Типи сімей та сімейного виховання. Вихователь і батьки, мотиви взаємодії. Зміст та форми взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї.

Історія дошкільної педагогіки

Історія дошкільної педагогіки як складник історії розвитку теорії і практики педагогіки. Предмет і завдання навчальної дисципліни «Історія дошкільної педагогіки» у структурі професійної підготовки фахівця в галузі дошкільної освіти. Місце навчальної дисципліни «Історія дошкільної педагогіки» у загальному циклі професійно-орієнтованих дисциплін. Логіка побудови навчального курсу й оцінювання результатів. Принципи історії дошкільної педагогіки (об'єктивність, науковість, історизм, логічний взаємозв'язок історико-педагогічних явищ і подій з контекстом розвитку суспільства). Джерела історії дошкільної педагогіки як науки.

Концепції походження виховання (еволюційно-біологічна, психологічна, теософська або релігійно-ідеалістична, цивілізаційна, соціологічна, соціокультурна). Чинники виникнення виховання в первісному суспільстві як особливого виду суспільно значимої діяльності. Характер, зміст і організація виховання дітей у первісному суспільстві. Основні форми виховання: колективне, родове, сімейне. Основні засоби передавання традиційної культури народу. Усна народна творчість у збереженні і трансляції педагогічних традицій. Створення перших закладів освіти («будинки молоді»). Виникнення нерівності виховання в умовах занепаду первісного суспільства.

Виховання та освітня практика у країнах Стародавнього Сходу (Месопотамія, Єгипет, Індія, Китай). Спартанська і Афінська системи виховання. Зародження педагогічних ідей у працях давньогрецьких філософів (Сократ, Платон, Аристотель).

Загальна характеристика епохи Середньовіччя. Монополія церкви на розвиток освіти, науки, шкільної справи. Типи середньовічних шкіл (монастирські, соборні (кафедральні), приходські, гільдійські, цехові, магістратські). Система лицарського виховання. Виховання жінки в добу

Середньовіччя (сімейне виховання; закриті монастирські школи, міські школи для дівчат).

Культура європейського Відродження. «Будинок радості» Вітторіно да Фельтре. Поєднання навчання з продуктивною працею в утопічних ідеях Томаса Мора і Томмазо Кампанелли. Гуманістичні ідеї освіти й виховання (Ф. Рабле, Е. Роттердамський, М. Монтень). Розвиток освіти й виховання в Європі в період реформації (ідея загального навчання дітей рідною мовою, доступність та обов'язковість початкової освіти, спеціальна підготовка педагогів). Єзуїтська система виховання в період контрреформації.

Я. А. Коменський – засновник наукового підходу в педагогіці. Принцип природовідповідності виховання, вікова періодизація та система шкіл (за Я. А. Коменським). Принципи навчання Я. А. Коменського. Підручники Я. А. Коменського. «Видимий світ у малюнках», його вплив на розвиток енциклопедичної літератури. Я. А. Коменський про значення, мету, зміст і методи початкового виховання, про підготовку дітей до школи. «Материнська школа» у педагогічній спадщині Я. А. Коменського: її зміст та історичне значення. Роль педагогічної спадщини Я. А. Коменського в розвитку світової педагогіки.

Розвиток педагогічної теорії в Західній Європі у XVIII ст. Педагогічні ідеї Дж. Локка. Джон Локк про виховання джентльмена (моральне, фізичне, трудове і розумове виховання). Погляди Локка на гру, іграшку, виховання дітей раннього віку. Вплив ідей Локка на розвиток педагогічної думки. Теорія природного та вільного виховання Ж.-Ж. Руссо. Періодизація дитинства, зміст виховання за періодами. Літературно-педагогічний трактат «Еміль, або Про виховання», його значення в розвитку традицій вільного виховання. Погляди Ж.-Ж. Руссо щодо виховання дівчат.

Педагогічна діяльність Й. Г. Песталоцці. Ідеї природовідповідного, розвивального навчання та поєднання його з продуктивною працею. Теорія елементарної освіти. Виховання дітей дошкільного віку в сім'ї у педагогіці Й. Г. Песталоцці. «Книга матерів» Й. Г. Песталоцці. «Захистки для бідних дітей» Фрідріха Оберліна.

Питання виховання й освіти дошкільників у працях соціалістів-утопістів. Погляди Р. Оуена про розумове, фізичне, моральне, трудове виховання дітей. Організація «школи для маленьких дітей» (інфантскул) у Нью-Ленарку, вимоги до особистості виховательки. Теорія Ш. Фур'є про дитячі об'єднання («маленькі орди», «маленькі банди»).

Ф. Фребель – організатор суспільних дошкільних закладів. Педагогічна концепція виховання і навчання дітей дошкільного віку в дитячому садку Ф. Фребеля. «Дарунки» Ф. Фребеля. Праця Ф. Фребеля «Дитячий садок». Спеціальна підготовка виховательок («садівниць»). Історичне значення педагогічної спадщини Ф. Фребеля.

Педагогічна система М. Монтесорі. Педагогічна діяльність М. Монтесорі щодо створення «Будинків дитини». Теорія самонавчання і самовиховання дітей. Дидактичний матеріал М. Монтесорі, його значення в розвитку практики навчання в закладах дошкільної освіти. Вплив і

використання педагогічної системи М. Монтессорі в сучасних закладах дошкільної освіти.

Вальдорфська педагогіка (Р. Штейнер). Вальдорфський дитячий садок (Е. Грюнеліус).

Організація «материнських шкіл» для дітей дошкільного віку і створення освітніх програм для них (П. Кергомар). Праця П. Кергомар «Дошкільне виховання і дитячі садки у Франції».

Пріоритетні проблеми освіти і виховання в найрозвиненіших країнах світу (США, Великобританія, Німеччина, Франція, Японія). Види дитячих установ у країнах Західної Європи та Азії: дошкільні (підготовчі) класи при початкових школах; державні, громадські, приватні заклади дошкільної освіти з режимом повного дня; центри короткочасного догляду за дітьми (3-4 год.); заклади дошкільної освіти для дітей при організаціях, підприємствах, де працюють їхні батьки; дитячі групи при церквах. Розвиток інклюзивної дошкільної освіти закордоном: заклади дошкільної освіти для дітей із бідних і соціально неблагополучних сімей; заклади дошкільної освіти (приватні та державні) для дітей з фізичними і розумовими вадами.

Виховання підростаючих поколінь в умовах боротьби за виживання, роль матері у вихованні малечі. Виховання дітей у період трипільської культури (IV-III тисячоліття до н.е.). Система виховання східних слов'ян.

Традиційне виховання, освіта і педагогічна думка Київської Русі (IX – XIV століття). Соціальні умови становлення писемності та виникнення перших шкіл у Київській Русі. Педагогічні ідеї у фольклорі та пам'ятках давньоруської літератури («Ізборник» Святослава, «Златоуст», «Златоструй», «Повчання князя Володимира Мономаха дітям», «Слово про закон і благодать» Іларіона та ін.).

Загальна характеристика культури й освіти українського Відродження. Виникнення і розвиток братських шкіл в Україні та їх роль у формуванні національної самосвідомості та культури. Статут Львівської братської школи (1586). Особливості організації освіти у братських школах: групове навчання, розпорядок дня, чітка організація навчання, використання передових для того часу дидактичних методів; ґрунтовність освіти, взаємодія з батьками учнів, демократичність. Відкриття та діяльність інших освітніх закладів (протестантські школи, уніатські школи, єзуїтські колегії тощо). Зародження і розвиток національно-патріотичної козацької педагогіки (січові та полкові школи). Перші українські академії в Острозі і Києві. Особливості освітньо-виховного процесу в Києво-Могилянській академії, її вплив на розвиток культури.

Розвиток освіти в українських землях XVIII ст., родинне виховання дітей дошкільного віку. Народна педагогіка, вірування і фольклор у вихованні дітей.

Просвітницька діяльність і філософсько-педагогічні погляди Г. С. Сковороди. Значення педагогічних поглядів Г. Сковороди щодо розвитку української педагогічної думки.

Педагогічні ідеї К. Д. Ушинського в галузі дошкільного виховання і освіти. Ідеї народності виховання. Дидактичні принципи К. Д. Ушинського. Рідна мова як засіб виховання дітей. К. Д. Ушинський про сімейне і суспільне дошкільне виховання, його завдання і зміст. Соціальна природа і виховна роль дитячої гри. Педагогічні праці К. Д. Ушинського («Рідне слово», «Людина як предмет виховання», «Дитячий світ» тощо). К. Д. Ушинський про фахову підготовку педагога.

Роль громадсько-педагогічного руху 60-х р.р. (Київ, Львів) у відкритті закладів дошкільної освіти. Роль «Київського товариства сприяння вихованню і захисту дітей», «Київського товариства народних дитячих садків», «Харківського товариства працюючих жінок», Львівського товариства («Українська захоронка») тощо у створенні народних дитячих садків. Основні типи українських закладів для малих дітей. Педагогічні погляди Н. Кобринської щодо організації «охоронок» («захоронок») та «фребелівських огородців» (дитячих садків). Концепція національного дитячого садка С. Ф. Русової. Основні праці С. Ф. Русової в галузі дошкільного виховання («Дошкільне виховання», «Теорія і практика дошкільного виховання», «Нові методи дошкільного виховання»). Роль ідей С. Ф. Русової у реформуванні сучасної освіти. Педагогічна діяльність Н. Д. Лубенець, випуск журналу «Дошкільне виховання». Ідея національного дитячого садка у працях А. Животко. Педагогічні погляди Ю. Дзеровича (праця «Педагогіка»).

Розвиток дошкільної освіти в Українській народній республіці. Організація відділу «Позашкільної освіти і дошкільного виховання» при Міністерстві народної освіти, роль С. Русової в розвитку дошкільної освіти при уряді УНР. Проєкт документу «Регламент дитячих садків». Видання закону «Про надання прав державної служби співробітникам позашкільної освіти і дошкільного виховання».

Підготовка кваліфікованих «садівниць» для дитячих садків (педагогічні фребелівські курси, Фребелівський дворічний педагогічний інститут, школа нянь-фребелічок «Київського товариства народних дитячих садків»). Педагогічна діяльність І. Сікорського, В. Зеньківського, О. Толмачевської щодо підготовки «керівниць дитячих садків». Підручники та посібники для вихователів («провідниць») дитячих садків О. Дорошенко («Дитячий садок»), В. Чередниченко («Дитяча хатка»), Л. Ясінчук, І. Блажкевич, Н. Селезінкова та ін. («Українське дошкілля»).

Освіта і виховання у роки другої світової війни та в повоєнні роки. Державні документи про суспільне дошкільне виховання. Типи закладів дошкільної освіти (ясла, ясла-дитячий садок, дитячий садок-школа). Програма виховання в дитячому садку (1962 р., 1971 р., 1986 р.). Гуманістичне виховання у педагогіці В. Сухомлинського («Серце віддаю дітям», «Твори для дітей»). Внесок О. Запорожця в розвиток системи дошкільного виховання в Україні. Лабораторія дошкільного виховання під керівництвом Л. Артемової. Дослідження Л. Божович, Г. Костюка,

В. Котирло та їх роль у створенні психологічної теорії розвитку дитини в дошкільні роки. Дослідження з проблем організації ігрової діяльності, фізичного, розумового, трудового, морального, естетичного виховання (Л. Артемова, А. Богуш, Е. Вільчковський, К. Щербакова та ін.). Підготовка вихователів дітей дошкільного віку.

Розбудова національної системи дошкільного виховання. Сучасні концепції дошкільного виховання в Україні. Державна національна програма «Освіта (Україна ХХІ століття)» (1993 р.), закон України «Про дошкільну освіту», закон України «Про охорону дитинства», закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», Указ Президента України «Про Стратегію національно-патріотичного виховання», Базовий компонент дошкільної освіти. Типи і види закладів дошкільної освіти загального і спеціального призначення. Аналіз вітчизняного досвіду з проблеми організації інклюзивної освіти у ЗДО. Дослідження А. М. Богуш, З. Н. Борисової, О. Л. Кононко та їх роль у розвитку системи сучасного дошкільного виховання. Сучасний стан підготовки вихователів закладів дошкільної освіти.

Дошкільна лінгводидактика

Методика розвитку рідного мовлення – педагогічна наука, яка визначає науково-теоретичні засади розвитку мовлення дітей до школи. Вивчає специфіку педагогічної діяльності, спрямованої на керування мовленнєвим розвитком, розробляє, перевіряє і рекомендує зміст, форми, засоби, методи та прийоми розвитку мовлення дітей. Зміст методики розвитку мовлення як наукової дисципліни та її завдання: фундаментальні (дослідження процесів оволодіння дітьми рідною мовою, мовленням, мовленнєвим спілкуванням; вивчення закономірностей навчання рідному мовленню; визначення принципів та методів навчання), прикладні, розробка змісту роботи з формування мовленнєвих умінь і навичок; визначення умов, форм, засобів, методів і прийомів розвитку мовлення і обґрунтування методики розвитку мовлення.

Дошкільна лінгводидактика як наука. Предмет, об'єкт, зміст, завдання дошкільної лінгводидактики як навчальної дисципліни. Зв'язок дошкільної лінгводидактики з іншими науками, їх внесок у науку про навчання дітей раннього і дошкільного віку рідної мови. Мовлення в контексті дитячого розвитку.

Мова як суспільне явище, суспільний характер походження мови; мова як засіб спілкування; взаємозв'язок мови й мислення; слова й поняття. Роль чуттєвого досвіду в розвитку мовлення. Мовленнєва діяльність (Б. Баєв, І. Бодуен де Куртене, І. Зимняя, О. Леонт'єв, І. Синиця, Ф. де Соссюр). Мовна й мовленнєва компетенція. Формування мовленнєвих умінь і навичок у дошкільників (А. Богуш, Ф. Сохін, В. Яшина).

Роль мови й мовлення в житті людини, у становленні та розвитку дитини як особистості. Розвиток мовлення дошкільника в соціальному та природному середовищі. Розвивальний потенціал мовленнєвого середовища

дошкільного закладу і родини (А. Богуш, Т. Пироженко). Мовлення вихователя - чинник розвитку культури мовлення дитини.

Концепція мовної освіти дітей дошкільного віку в Україні. Сучасний етап розвитку вітчизняної та зарубіжної лінгводидактики.

Цілі і основні напрями роботи з розвитку мовлення дошкільників на різних етапах розвитку дошкільної освіти: навчання мови - розвиток мовлення - виховання мовної особистості. Зміст і завдання роботи з розвитку мовлення в сучасному дошкільному закладі. Базовий компонент дошкільної освіти про виховання мовної особистості. Базова програма та варіативні програми розвитку мовлення дітей. Характеристика засобів реалізації програми.

Значення мови в розвитку дітей раннього віку. Необхідність цілеспрямованого керівництва розвитком мовлення дітей з боку дорослих. Становлення мовленнєвої діяльності на першому році життя. Особливості розвитку мовлення дітей другого року життя. Базисна характеристика розвитку мовлення дітей третього року життя. Спілкування як важлива умова розвитку активного мовлення дітей. Огляд перших педагогічних праць з проблем розвитку мовлення і навчання дітей мови.

Загальне поняття про граматичну будову мови. Становлення граматичної будови мовлення в дітей. Закономірності засвоєння граматичних значень у дошкільному дитинстві. Зміст, завдання, умови і способи формування граматично правильного мовлення мовлення дітей першого, другого, третього років життя. Методика проведення спеціальних занять, застосування лексико-граматичних вправ та ігор із формування граматичної будови мови в повсякденному житті та на інших видах занять.

Оглядова характеристика мовлення дітей молодшого, середнього і старшого дошкільного віку. Передумови оволодіння зв'язним мовленням. Поняття зв'язного мовлення. Види зв'язного мовлення. Особливості засвоєння дітьми зв'язного мовлення. Сучасні дослідження проблеми розвитку зв'язного мовлення та технології навчання. Завдання і зміст розвитку діалогічного мовлення в дошкільному закладі. Вимоги до організації повсякденних розмов вихователя з дітьми, їх тематика та зміст у кожній віковій групі. Методика проведення бесід і полілогів, їх структура. Способи активізації розумової та мовленнєвої активності дітей у ході бесід. Типи запитань до дітей. Вимоги до запитань та відповідей на запитання дітей. Навчання дітей розповіді на різних видах занять

Зміст, завдання і методика навчання дітей монологічного мовлення в дошкільному віці. Характеристика методів і прийомів навчання монологічного мовлення. Методика проведення занять з розвитку мовлення. Види занять, структура, специфіка проведення. Навчання розповідання за картинками, іграшками. Методика навчання дошкільників переказу літературних творів. Структура заняття і прийоми керівництва. Навчання дошкільників міркування. Запитання. Характеристика запитань та вимоги до них.

Специфіка занять з навчання дітей дошкільного віку переказу. Вимоги до відбору текстів для навчання переказу. Особливості формулювання запитань по тексту художнього твору. Підвищення вимог до якості переказу дітей старшого дошкільного віку. Способи активізації розумової та мовленнєвої діяльності дітей на заняттях з навчання переказу.

Планування й облік роботи з розвитку мовлення в календарному, річному і місячних планах. Вимоги до планування занять з розвитку мовлення (спрямування, тематика, дидактичні цілі, динамічність, комплексний підхід до розв'язання завдань з розвитку мовлення на заняттях. Планування мовленнєвої роботи на інших видах навчально-ігрових та навчально-пізнавальних занять.

Мовлення як засіб і спосіб розуміння дитини. Цілі і завдання педагогічної діагностики рівнів розвитку мовлення дітей. Сучасні технології педагогічної діагностики в оцінці якості роботи ЗДО з розвитку мовлення дітей.

Теорія та технологія підготовки дітей до грамоти та читання. Наступність роботи ЗДО та школи з питань розвитку мовлення дітей. Наступність у працях учених. Наступність і перспективність мовленнєвого розвитку дітей старшого дошкільного віку та учнів першого класу.

Особливості планування, організації та контролю роботи з розвитку мовлення в дошкільному закладі; зміст методичної роботи з підвищення кваліфікації педагогів, проведення педагогічної діагностики в напрямку мовленнєвого розвитку дітей. Плани проведення методичних консультацій для вихователів з урахуванням доцільно обраної теми; методи навчання, унаочнення матеріалів консультації.

Основи образотворчого мистецтва та методики керівництва образотворчою діяльністю дітей

Мистецтво як одна з форм суспільної свідомості, складова частина духовної культури людства, специфічний рід практичного-духовного освоєння світу. Мистецтво - спосіб цілісного суспільного виховання індивіда, його емоційного й інтелектуального розвитку, прилучення до накопиченого людством досвіду, до вікової мудрості, до конкретних суспільно-історичних інтересів, ідеалів.

Види мистецтва і жанри як форми художньо-творчої діяльності людини. Три групи видів: 1) просторові - живопис, скульптура, графіка, архітектура, декоративно-прикладне, дизайн. 2) тимчасові - література; 3) просторово-тимчасові - театр.

Роль художнього образу при створенні мистецького твору.

Засоби виразності різних видів образотворчого мистецтва.

Специфіка жанрів: портрета, пейзажу, марини, натюрморту, побутового, батального, міфологічного, історичного, релігійного.

Колір. Тепли та холодні кольори. Основні і допоміжні кольори. Контраст і нюанс. Види контрасту за використанням: форми, розміру, кольорів, конфігурації.

Форма. Площина й об'єм. Світло та тінь – засоби моделювання трьохмірної форми.

Композиція як об'єднання окремих елементів у єдине ціле (ансамбль, комплекс). Виділення головного. Прийоми виділення головного - кольором, формою, незвичайним розташуванням. Основи композиції. Поняття метра і ритму. Ритмічний і метричний ряди, динамічність і статичність.

Зорові ілюзії при сприйнятті живопису. Геометричні схеми побудови сюжету у творах мистецтва. Схема аналізу картини.

Специфіка відображення світу в образотворчому мистецтві, його функції в соціумі, види, жанри та засоби виразності живопису, скульптури, архітектури, графіки та декоративно-прикладного мистецтва, оволодіння їх мистецтвознавчим аналізом, уміння визначати показники, за якими можна встановити цінність творів образотворчого мистецтва для художнього сприймання дітьми дошкільного віку. Роль мистецтва в суспільстві. Характеристика видів образотворчого мистецтва та їх виразні можливості в процесі створення художніх образів. Проблема художнього образу в образотворчому мистецтві. Архітектура як синтез візуальних мистецтв. Живопис, його види, засоби художньої виразності. Графічне мистецтво, його види. Специфіка виражальних засобів графічного мистецтва. Скульптура як вид образотворчого мистецтва. Різновиди скульптури. Декоративно-вжиткове мистецтво. Техніки, матеріали, засоби художньої виразності живопису, графіки, скульптури, декоративно-вжиткового мистецтва.

Художній образ є формою існування мистецтва і живий інструмент пізнання дійсності методом запропонованим автором твору (у тому числі й дитиною). Художній образ включає в себе композиційно-кольорову структуру живописного твору та відношення між предметами оточуючої дійсності, а також між ними і художником. Діти дошкільного віку створюють в своїх малюнках художній образ, в якому відображають життєві узагальнення в їх внутрішніх зв'язках і признаках. Основні показники художнього образу в дитячих роботах.

Види образотворчої діяльності: малювання, ліплення, аплікація, конструювання. Специфіка і завдання кожного виду діяльності. Розвиток у дитини творчості, інтелекту, моральних якостей на заняттях зображувальною діяльністю. Формування на спеціально організованих заняттях сенсорних здібностей, образних уявлень, сприйняття, рухових вмінь, оціночних суджень, самооцінки.

Організація різних видів образотворчої діяльності в групах раннього і дошкільного віку. Відбір і поєднання методів. Методика організації різних видів образотворчої діяльності в різновікових групах дітей дошкільного віку

Специфіка ліплення, її зв'язок зі скульптурою, образотворчі і виразні засоби. Роль у пізнанні предмета. Аналіз програм по розділу «Предметне ліплення» для кожної вікової групи. Способи ліплення: конструктивний,

скульптурний, пластичний. Прийоми показу. Методика обстеження предмета. Тематика занять. Вимоги до добору об'єктів. Формування просторових уявлень про предмети.

Аплікація як вид образотворчого мистецтва. Виховні і естетичні якості аплікації. Види аплікації. Аналіз програм по розділу «Предметне ліплення» для кожної вікової групи. Тематика занять. Рішення технічних задач при роботі з ножицями. Методи навчання на заняттях аплікацією.

Конструювання в дитячому саду. Його види: за зразком, за умовами, за власнім задумом. Зміст дитячого конструювання. Методика викладання конструювання в різних вікових групах дитячого саду. Конструювання з будівельних матеріалів. Використання природного матеріалу. Волокнисті матеріали. Робота з папером.

Значення спільних вимог сім'ї і закладу дошкільної освіти для формування творчих здібностей дітей, формування у них естетичних почуттів, зображувальних вмінь і навичок. Форми роботи дошкільного закладу з сім'єю з образотворчої діяльності: батьківські збори, консультації для батьків, батьківські куточки, день відкритих дверей, виставки дитячих робіт, виставки творів образотворчого мистецтва тощо.

Основи природознавства з методикою

Засоби, методи вивчення та спостереження Всесвіту. Створення перших астрономічних споруд. Перші державні обсерваторії, їх функціонування. Сучасні обсерваторії України та інших країн світу. Ознайомлення дошкільників із спорудами, інструментами для спостереження за небесними тілами на матеріалі наочності.

Відкриття спектрального аналізу (фізичний метод якісного і кількісного визначення складу речовини, що проводиться за його оптичним спектром) та його прогресивні наслідки.

Спостереження як основа астрономії, що дають основні факти пояснюючі те чи те явище у Всесвіті. Інші методи вивчення Всесвіту і небесних тіл.

Всесвіт, його будова. Поняття «Всесвіт», як існуючого матеріального світу, безмежного в часі і просторі, безмежно різноманітного за формою, що їх приймає матерія і енергія.

Особливості формування уявлень про природу планети Земля та Всесвіту у дітей дошкільного віку.

Поняття «природні умови». Значення вивчення природи рідного краю у професійній підготовці майбутніх вихователів.

Характеристика екологічної ситуації в Україні. Екологічні проблеми України. Формування знань про життєдіяльність людини у природному доквіллі свого регіону. Значення вивчення природи рідного краю у професійній підготовці фахівців дошкільної освіти.

Поняття «флора» і «фауна», походження та визначення. Роль рослин і тварин у житті людини і природи, їх взаємозв'язок. Планетарна роль рослин.

Фітонцидні здібності рослин (Б.П.Токін). Ознайомлення дошкільників із корисними та шкідливими рослинами, їх важливість в життєдіяльності людини. Матеріальна, естетична, пізнавальна функції рослинного і тваринного світу.

Ознайомлення дошкільників з рослинним і тваринним світом рідного краю.

Природа як багатоемний феномен, її значення у вихованні та всебічному розвитку дитини. Розробка мети і завдань сучасної методики ознайомлення з природою. Біоцентрична концепція екологічної освіти дошкільників та антропоцентричний підхід.

Наукові засади методики ознайомлення дітей з природою.

Методика ознайомлення дітей з природою як частина загальної педагогічної теорії, її предмет, мета, завдання, принципи побудови педагогічної діяльності. Розробка завдань, принципів, змісту, методів і форм використання природи у навчально-виховній роботі з дітьми дошкільного віку. Психолого-педагогічні чинники формування особистості у процесі ознайомлення з природою.

Природа рідного краю. Знання циклу природничих наук. Педагогічна спадщина прогресивної російської та західної педагогічної думки, психолого-педагогічні дослідження процесу використання природи у вихованні дітей, досвід громадського дошкільного виховання.

Природа як чинник всебічного розвитку дитини. Вирішення завдань розумового виховання у процесі ознайомлення дітей з природою.

Формування системи знань на рівні уявлень і елементарних понять. Формування наочно-образного, образного, образно-схематичного мислення в процесі ознайомлення з природою, удосконалення аналізу і синтезу, розвиток операцій порівняння і класифікації, узагальнення. Розвиток логічного мислення на основі засвоєння причинно-наслідкових зв'язків у природі.

Сенсорне виховання як необхідна умова розумового розвитку дітей. Сенсорне виховання в процесі спілкування з природою. Формування уявлень про властивості об'єктів природи. Дослідження з проблеми формування сенсорних еталонів у процесі ознайомлення з природою.

Завдання морального виховання, їх реалізація у процесі ознайомлення дітей з природою.

Екологічне виховання дошкільників - перша ланка в освіті та вихованні з питань охорони природного довкілля. Екологічне виховання як цілеспрямований процес залучення дітей до природних цінностей людства й конкретного суспільства; формування відповідних моральних якостей, навичок і звичок. Теоретичні засади екологічного виховання дітей дошкільного віку. Проблематика досліджень на сучасному етапі розвитку системи екологічної освіти і екологічного виховання дошкільників.

Вирішення завдань естетичного виховання дітей засобами природних чинників – формування естетичного ставлення, естетичних уявлень і суджень, освоєння дітьми естетичної діяльності, розвиток загальних і спеціальних художньо-творчих здібностей.

Загальна характеристика змісту знань дітей про природу, умінь і навичок щодо вирощування рослин, догляду за тваринами.

Структура програми. Поступове ускладнення програмного матеріалу в різних вікових групах. Концентричний принцип розташування матеріалу, що забезпечує повторність знань, поглиблення їх на кожному ступені. Розташування матеріалу за видами діяльності. Розподіл матеріалу за сезонами.

Класифікація методів ознайомлення дітей з природою.

Види спостережень за природою.

Методика керівництва спостереженнями.

Структура спостережень. Схема розгляду рослин і тварин. Прийоми керівництва спостереженнями в різних вікових групах.

Навчально-виховне значення і своєрідність праці дітей у природі.

Види праці - вирощування рослин, догляд за тваринами, охорона природи.

Зміст праці у різних вікових групах відповідно доо програмових вимог.

Форми організації праці дітей: доручення, чергування, колективна праця.

Методика керівництва різними формами організації праці дітей.

Дослідження з проблеми організації та проведення трудової діяльності дітей у природі.

Пошуково-дослідницька діяльність дітей у природі. Структурні компоненти пошуково-дослідницької діяльності. Основні пізнавальні функції пошуково-дослідницької діяльності.

Ігрові методи ознайомлення з природою, їх значення.

Значення, види і місце ілюстративного матеріалу в ознайомленні дітей з

Словесні логічні завдання як особливий вид розповіді.

Використання дитячої природознавчої літератури, її значення. Вимоги до добору пізнавальних художніх творів про природу. Методика використання природознавчої книжки в різних вікових групах.

Загальна характеристика форм ознайомлення дітей з природою. Основні форми ознайомлення дітей з природою. Необхідність використання різноманітних форм.

Типи занять, їх зміст. Комплексні заняття. Єдність виховних і освітніх завдань, що здійснюються на заняттях щодо, ознайомлення з природою.

Використання різноманітних методів і прийомів навчання на заняттях відповідно до завдань програми, місця заняття у системі роботи, віку дітей.

Типи занять за їх місцем у системі роботи: формування початкових уявлень, збагачення та розширення знань, узагальнення і систематизація знань на заняттях, методика їх проведення.

Експерсії як форма і метод ознайомлення дошкільників з природою. Види експерсій, методика їх проведення. Експерсії як вид занять. Місце експерсії в системі роботи з ознайомлення з природою в дитячому садку. Зміст експерсій, їх тематика. Структура експерсій. Методика проведення експерсій.

Свята та розваги природознавчого змісту, їх значення. Основні критерії побудови змісту сценаріїв. Розваги з використанням технічних засобів навчання.

Природо-пізнавальне середовище як компонент освітнього простору ЗДО.

Куток природи в закладі дошкільної освіти, як важлива умова організації змістовної діяльності дітей, спрямованої на вирішення завдань по ознайомленню з природою. Необхідність організації кутка природи, його навчально-виховне значення.

Вимоги до добору та розміщення об'єктів до куточка природи.

Ділянка ЗДО як природо-пізнавальне компонент. Освітньо-виховне значення ділянки закладу дошкільної освіти.

Планування ділянки, його структурні компоненти. Вимоги до озеленення ділянки закладу дошкільної освіти.

Організація і зміст роботи методичного кабінету (районного, міського, обласного) з питань ознайомлення дітей з природою. Підбір методичного та біологічного матеріалу. Вивчення, розповсюдження кращого досвіду вихователів і завідуючих. Впровадження наукових досліджень у практику роботи закладів дошкільної освіти. Підвищення природознавчих знань, практичних умінь вихователів, методистів. Інспектування дошкільних установ за освітньою лінією «Дитина у природному доквіллі». Зміст і методика тематичних обстежень. Методи інспектування.

Форми вдосконалення педагогічної кваліфікації працівників ЗДО. Специфіка спрямованості усіх форм роботи щодо підвищення кваліфікації працівників закладів дошкільної освіти.

Взаємодія ЗДО та сім'ї по ознайомленню дітей з природою.

Форми здійснення моніторингу стану роботи з ознайомлення дошкільників з природою. Основні напрями вивчення інспектором освітньої роботи по ознайомленню дітей з природою.

Теорія та методика музичного виховання дітей

Побудова теорії музично-естетичного виховання на основі суміжних наук - етики, естетики, педагогіки, фізіології, психології, музикознавства. Музичне виховання - частина загальної теорії естетичного виховання дошкільної педагогіки. Методи дослідження проблем музичного виховання і розвитку дитини.

Жанрова система музичної культури. Поняття про види і жанри музичного мистецтва. Відносність розподілу музичних творів по жанрах, їх різноманітність: вокальний, інструментальний, театральний і т. ін.

Жанри народного мистецтва. Характерні риси народної музики - висока майстерність, багатство жанрів, виразність засобів. Основні види музичного фольклору - пісенний та інструментальний.

Основні компоненти музикальності в дошкільному віці. Основні її ознаки: орієнтування дитини в музиці як в життєвому явищі; здатність емоційного переживання; здатність і уміння вслухуватися, диференціювати музичні явища. Виникнення у дитини творчого відношення до музики в своїй

діяльності. Обдарованість. Талант. Геніальність.

Структура музичних здібностей і їх обумовленість різними видами музичної діяльності. Ладовисотний слух і чуття ритму. Характеристика музично-сенсорних здібностей. Соціокультурний, педагогічний і психологічний аспекти проблеми розвитку музичних здібностей у дошкільному дитинстві. Психолого-педагогічні умови розвитку музичних здібностей дитини дошкільного віку.

Вікова динаміка музичного розвитку. Первинні музичні прояви у дітей раннього віку. Вікові й індивідуальні характеристики музичних переживань дітей. Рівень музично-естетичного розвитку дітей до моменту вступу до школи.

Загальне поняття про методи і прийоми музично-естетичного виховання. Своєрідність методів виховання засобами музики. Характеристика окремих методів і прийомів. Художнє виконання твору як особливий метод залучення дитини до музичного мистецтва. Наочно-виразний показ прийомів виконання як метод навчання в співах і музично-ритмічному русі. Пояснення і бесіда як емоційно-образний прийом ознайомлення з музикою.

Характеристика різних видів і способів музичної діяльності.

Виконавська діяльність дітей, її виразність, безпосередність. Співи - основний вид музичної практики. Система вокальних і хорових навичок, розвиток голосу, слуху.

Особливості дитячої музичної творчості та шляхи її формування. Пісенна творчість. Музично-ігрова і танцювальна творчість. Імпровізація на дитячих музичних інструментах. Відбір музичного репертуару, що стимулює дитячу творчість. Організація педагогом і музичним керівником умов для проявів дитячої музичної творчості. Технологія навчання дітей створенню музично-художніх образів. Технологія стимулювання дитячих музичних імпровізацій.

Музичні заняття як основна організаційна форма навчання. Види музичних занять – фронтальні, об'єднані, групові, індивідуальні.

Значення музики у повсякденному житті дітей. Музика як невід'ємний супутник повсякденного життя закладу дошкільної освіти.

Роль музичного керівника і вихователів груп при проведенні свята. Підготовка музичного керівника до свята, складання святкової програми, затвердження її на педагогічній нараді, робота з ведучим і вихователями, що беруть участь в святі.

Роль батьків в процесі цілісного музичного виховання й розвитку дітей дошкільного віку. Визначення поняття: музична культура сім'ї. Характеристика умов музичного розвитку дітей у сім'ї. Види музичної діяльності дітей у сім'ї. Форми організації музичної діяльності дітей у сім'ї: музичні заняття, розваги, самотійна музична діяльність. Використання музики під час інших видів діяльності.

Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку

Історія розвитку числа та лічби. Письмова нумерація. Системи числення та їх розвиток. Лічильні пристрої. Старовинні російські та українські системи мір. Основні математичні поняття: множина, елементи множини, відношення, операції над множинами; число, натуральний ряд, лічба, цифри, форма, величина та ін. Методи навчання арифметики в школі та дитячому садку (монографічний, обчислювальний та метод одночасного вивчення взаємозворотних дій). Становлення та розвиток методики формування елементів математики у дітей дошкільного віку Є.Тихеева, Г.Морозова, Ф.Н. Блехер, Г. Леушина, С.Русова та інші про формування математичних уявлень у дітей дошкільного віку, розроблені ними програми та методичні посібники. Внесок учених України в її розробку (Г.Костюк, М. Богданович, О.Грибанова, В.Котирло, З.Лебедева та ін.). Перспективи розвитку методики формування елементів математики у дітей раннього і дошкільного віку.

Етапи розвитку обчислювальної діяльності. Сенсорна основа у формуванні уявлень і понять про множину. Особливості сприйняття та відображення множини дітьми раннього віку. Навчання дітей угрупованню предметів за різними ознаками. Формування уявлень про рівність та нерівність множин. Розуміння та засвоєння дітьми виразів: стільки-скільки; більш-менш; порівну, по одному, жодного. Методика ознайомлення дітей з множинами в різних вікових групах. Завдання навчання дітей лічби в різних вікових групах дитячого садка. Утворення чисел на основі порівняння множин і дій з величинами. Навчання дітей кількісній та порядковій лічби. Правила лічби. Лічба за участю різних аналізаторів. Особливості розвитку у дітей уявлень про натуральний ряд чисел. Засвоєння взаємозворотних відносин між числами, які знаходяться поруч.

Поняття про величину предметів. Основні якості величини. Особливості сприйняття величини предметів у ранньому та дошкільному віці. Чуттєве пізнання – основа формування уявлень про протяжність. Роль слова в сприйнятті та порівнянні величини предметів. Методика навчання дітей засобів обстежування та порівняння предметів за довжиною, шириною, висотою; ознайомлення з вагою та об'ємом. Розвиток окоміру. Формування у дітей уявлень про вимірювання різних величин за допомогою умовної міри та загальноприйнятих мір.

Геометрична фігура як еталон сприйняття форми предметів. Особливості сприйняття дітьми предметів та геометричної фігури. Обстежувальні дії та їх роль у пізнанні форми. Роль слова в сприйнятті та формуванні уявлень про форму. Завдання та засоби ознайомлення дітей з формою предметів. Методика навчання дітей вмінню розрізняти та називати геометричні фігури. Групування та порівняння геометричних фігур за різними ознаками. Використання дидактичних ігор та вправ у класифікації уявлень про форму.

Поняття про простір та просторові орієнтири. Генезис просторових орієнтирів у дітей. Завдання з формування у дітей уявлень та понять про простір. Методика формування у дітей знань про простір. Методика формування орієнтування у просторі у дітей різних вікових груп: розрізнення основних напрямків від себе, від предметів; визначення предметів у

відношенні один до одного. Ознайомлення дітей з планом та масштабом. Дидактичні ігри та вправи для розвитку орієнтації у просторі.

Час і його ознаки. Особливості сприйняття часу дітьми різного віку. Завдання, зміст ознайомлення з системою мір: доба, тиждень, рік, місяць. Розвиток чуття часу у дітей старшого дошкільного віку; здібності планування в часі діяльності, регулювання темпу та режиму роботи з формування в залежності від відведеного часу та обсягу роботи. Єдині просторово-часові уявлення у дітей.

Теорія та методика фізичного виховання дітей

Предмет та основні завдання курсу. Характеристика основних понять. Зв'язок теорії фізичного виховання з іншими науковими дисциплінами. Природничо-наукові основи курсу. Основні методи наукових досліджень в галузі фізичного виховання.

Етапи розвитку теорії та методики фізичного виховання. Актуальні проблеми фізичного виховання дітей дошкільного віку в працях педагогів.

Основні джерела розвитку теорії фізичного виховання. Сучасні проблеми теорії фізичного виховання дітей дошкільного віку.

Характеристика завдань фізичного виховання дітей дошкільного віку.

Комплексний підхід у реалізації завдань з фізичного виховання. Характеристика оздоровчих, освітніх та виховних завдань фізичного виховання дітей дошкільного віку. Валеологічна спрямованість завдань з фізичного виховання. Роль дошкільних навчальних закладів у вирішенні завдань з фізичного виховання.

Характеристика засобів фізичного виховання дошкільнят: сили природи (сонце, повітря і вода); гігієнічні фактори (розпорядок процесів життєдіяльності, харчування, особиста та громадська гігієна); фізичні вправи (масаж, рефлекторні вправи, пасивні, пасивно-активні та активні фізичні вправи). Характеристика фізичних вправ: поняття про зміст, структуру і техніку фізичних вправ, просторова характеристика, просторово-часова та часова характеристика. Класифікація фізичних вправ. Вимоги до вибору фізичних вправ.

Єдність навчання, виховання та розвитку дітей в процесі фізичного виховання. Специфіка реалізації принципів навчання у фізичному вихованні. Методи і прийоми навчання фізичним вправам. Співвідношення дидактичних методів та прийомів навчання на різних етапах навчання дітей дошкільного віку руховим діям.

Закономірності фізичного розвитку дитячого організму: інтенсивність фізичного розвитку; висока пластичність та чутливість по відношенню до подразників зовнішнього середовища; напруженість процесів обміну речовин; тісна фізичного та психічного розвитку дітей.

Характеристика особливостей розвитку та удосконалення функцій органів та систем дитячого організму в процесі виконання фізичних вправ.

Гімнастика як засіб фізичного виховання. Види гімнастики: загальнорозвивальні види (гігієнічна, корегуюча, основна гімнастика), гімнастика зі спортивною спрямованістю (акробатика, художня гімнастика,

спортивна гімнастика), спеціально-прикладні види (виробнича гімнастика, гімнастика з професійною спрямованістю та лікувальна гімнастика). Особливості використання загальнорозвивальних видів гімнастики у дошкільному навчальному закладі. Зміст та методика навчання дітей різних вікових груп вправам з шиккування та перешикування, загальнорозвивальним та танцювальним вправам.

Види основних рухів та їх характеристика (ходьба, біг, лазіння, стрибки, метання, вправи у рівновазі). Техніка виконання основних рухів. Методика навчання дітей основним рухам, послідовність добірки фізичних вправ для формування у дітей різних вікових груп рухових умінь та навичок з основних рухів. Використання підготовчих та допоміжних вправ. Прийоми страхування та попередження травматизму. Аналіз програм виховання і навчання дітей в дошкільному навчальному закладі, Базового компоненту дошкільної освіти за освітньої лінією «Особистість дитини». Ускладнення засобів різних вікових групах у відповідності до вікових можливостей дітей та завдань рухової підготовленості.

Комплексний вплив вправ спортивного характеру на всебічний розвиток дітей. Види спортивних вправ. Правила вибору вправ спортивного характеру. Поетапність ознайомлення старших дошкільників з вправами спортивного характеру (підготовчий період, допоміжний та основний). Особливості методики розучування вправ спортивного характеру. Правила поведінки дітей та попередження травматизму.

Вплив ігор з елементами спорту на зміцнення здоров'я, підвищення рівня рухової підготовленості та розвиток фізичних якостей. Методика навчання дітей іграм спортивного характеру. Обладнання та інвентар. Техніка, правила та тактика ігор спортивного характеру. Дозування навантажень. Правила поведінки дітей та попередження травматизму.

Характеристика рухливої гри як засобу та методу фізичного виховання дітей. Поняття про рухливу гру, її структура. Класифікація рухливих ігор, основні види ігор. Значення рухливих ігор для всебічного розвитку дитини дошкільного віку. Видатні педагоги про роль рухливої гри.

Українські народні рухливі ігри як дієвий засіб всебічного розвитку дітей дошкільного віку в умовах національного відродження. Види ігор та їх характеристика: сезонно-обрядові (хороводні), побутові, ігри-забавлянки, ігри-забави (змагального типу), ігри-ловітки.

Види фізкультурно-оздоровчих заходів. Правила добору фізичних вправ для ранкової гімнастики. Особливості складання комплексу ранкової гімнастики для дітей різних вікових груп. Зміст та структура ранкової гімнастики. Методика проведення ранкової гімнастики в різних вікових групах.

Типи занять. Обґрунтування типового плану побудови занять з фізичної культури. Способи організації дітей. Шляхи регулювання фізичних, емоційних та психічних навантажень на заняттях. Методика проведення занять з фізичної культури в різних вікових групах, у змішаних групах.

Значення планування та обліку роботи в ЗДО. Основні вимоги до планування. Реалізація дидактичних принципів при розподілі програмового матеріалу у перспективному плані. Оперативне планування. Облік роботи з фізичного виховання (попередній, поточний, рубіжний).

Функціональні обов'язки завідуючої, методиста, медичного працівника, вихователя, інструктора з фізичного виховання, музичного керівника. Проведення лікарсько-педагогічного контролю за системою фізичного виховання. Види контролю за системою фізичного виховання в ЗДО.

Значення співпраці з родинами в галузі фізичного виховання дітей дошкільного віку. Характеристика форм роботи з батьками: індивідуальні та групові консультації; батьківські збори; семінари; конференції, «ярмарки ідей»; лекції; відвідування сімей тощо. Шляхи залучення батьків до співпраці. Особливості організації фізичного виховання дітей в умовах сім'ї.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Артемова Л. В. Історія педагогіки України: [підручник для студентів вищих пед. навч.закл.]. Київ: Либідь, 2006. 423 с.
2. Базовий компонент дошкільної освіти: Державний стандарт дошкільної освіти. Нова редакція: затв. наказом М-ва освіти і науки України від 12 січн. 2021 р. № 33. / наук. кер. Піроженко Т. О. та ін. Київ, 2021. 37 с.
3. Бенера В. Є., Маліновська Н. В. Теорія та методика розвитку рідної мови дітей. Київ: Слово, 2010. 376 с.
4. Богуш А. М., Лисенко Н. В. Українське народознавство в дошкільному закладі. Київ: Вища школа, 2002. 407 с.
5. Богуш А. М., Маліновська Н. В. Перші кроки грамоти: передшкільний вік. Київ: Слово, 2013. 424 с.
6. Борисова З. Н., Кузьменко В.У. Історія дошкільної педагогіки. Київ: Вища школа, 2004. 511 с.
7. Бруханський Р. Ф. Вступ до спеціальності: навч.-метод. посіб. Тернопіль: ТНЕУ, 2017. 134 с.
8. Виховання гуманних почуттів у дітей / авт. кол. С. Ладивір, О. Долинна, В. Котирло та ін.; за наук. ред. Т. Піроженко, С. Ладивір, Ю. Манилюк. Тернопіль: Мандрівець, 2010. 168 с.
9. Виховання дошкільників в праці / За ред. З. Н. Борисової. Київ: Віпол, 2002. 112 с.
10. Вільчковський Е. С., Курок О. І. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку: підручник. Суми: ПФ «Видавництво «Університетська книга», 2019. 467 с.
11. Вільчковський Е. С., Денисенко Н. Ф. Організація рухового режиму дітей у дошкільних навчальних закладах: навчально-методичний посібник. Тернопіль: Мандрівець, 2011. 128 с.
12. Гуманістична виховання дітей дошкільного віку в контексті інноваційної педагогічної діяльності / за наук. ред. Т.І. Поніманської, І.М. Дичківської. Рівне: Волинські обереги, 2012. 206 с.

13. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології. Київ: Академвидав, 2012. 352 с.
14. Дуткевич Т. В. Дитяча психологія. навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 424 с.
15. Зайченко І. В. Історія зарубіжної педагогіки. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2010. Кн. 1. 624 с.
16. Левківський М. В. Історія педагогіки: навч. метод. посібник. Вид. 4-те. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 190 с.
17. Лисенко Н. В., Кирста Н. Р., Лазарович Н. Б. Педагогіка українського дошкілля : навч. посіб. Київ : Слово, 2016. 376 с.
18. Методика ознайомлення дітей з природою: Хрестоматія / Укладач Н. М. Горопаха. Київ: Слово, 2012. 432 с.
19. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільному навчальному закладі / авт. кол. Г. В. Сухорукова, О. О. Дронова, Н. М. Голота, Л. А. Янцур. Київ: Слово, 2010. 376 с.
20. Організація дитячої ігрової діяльності в контексті наступності дошкільної та початкової освіти / За ред. Г. С.Тарасенко. Київ: Слово, 2010. 320 с.
21. Павелків Р. В., Цигипало О. П. Дитяча психологія. Київ: Академ-видав, 2008. 432 с.
22. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка. Київ: ВЦ «Академія», 2018. 408 с.
23. Поніманська Т. І., Дичківська І. М. Дошкільна педагогіка. Практикум. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2007. 352 с.
24. Поніманська Т. І., Козлюк О. А., Марчук Г. В. Виховання людяності – 2-ге вид. Рівне: Волинські обереги, 2012. 160 с.
25. Про дошкільну освіту: Закон України від 11.07.2001 р. № 2628-III. Дата оновлення: 31.03.2023. (підстава – 2849-IX). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text>. (дата звернення 25.05.2024).
26. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-УІІІ. Дата оновлення: 20.06.2024. (підстава – 3724-IX) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>. (дата звернення 24.06.2024).
27. Про охорону дитинства: Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III. Дата оновлення: 5.10.2023. (підстава – 3265-IX) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14#Text> (дата звернення: 24.06.2024).
28. Хрестоматія з історії дошкільної педагогіки / За ред. З. Н. Борисової. Київ: Вища шк., 2004. 511 с.
29. Шаповалова О. В. Роль сім'ї у дошкільній освіті : навч. посіб. Суми: Редакційно-видавничий відділ СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2019. 225 с.
30. Шулигіна Р. А. Педагогіка: навч.-метод. посібник. Суми: Університетська книга, 2020. 144 с.
31. Щербакова К. Й., Макаренко Л. В. Вступ до спеціальності : навч.-метод. посіб. 3-є вид., онов. та допов. Львів: Видавництво «Новий Світ – 2020», 2021. 215 с.

32. Щербакова К. Й. Методика формування елементів математики в дошкільників. Київ: Вид-во Європейського університету, 2011. 262 с.
33. Бібліотека Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. URL: <https://library.pdpu.edu.ua>.
34. Електронний архів (репозитарій) Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua>.
35. Міністерство освіти і науки України: сайт. URL: <https://mon.gov.ua/ua>
36. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.
37. Національний репозитарій академічних текстів. URL: <http://nrat.ukrintei.ua>.
38. Одеська національна наукова бібліотека. URL: <http://odnb.odessa.ua>
39. Офіційний портал Верховної ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

для абітурієнтів за спеціальністю 012 Дошкільна освіта

Абітурієнтам пропонуються тестові завдання. Потрібно обрати один із запропонованих варіантів відповіді. (букву обраної відповіді потрібно зазначити у екзаменаційній роботі). Пропонується 30 тестових завдань. При оцінюванні всіх відповідей кожного абітурієнта зазначається відсоток правильних відповідей від кількості тестових завдань, наданих абітурієнту, який дорівнює кількості отриманих балів.